

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 35.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: R. Čuješ
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 14. oktobra 1937

Leto IV — Številka 2

Nepričakovana sorodnost

Zadnje čase so se po raznih krajih Slovenije pojavili številni lističi, ki vsi trde, da so glasila nekega slovenskega kmečko-delavskega gibanja. Po prenehanju »Ljudske pravice« je zastopala to stališče mariborska »Neodvisnost«, ki naj bi tolmačila težnje prvega poskusa »slovenske ljudske fronte«, ki pa se je zaradi notranjih razprtij kmalu razbila. Na Jesenicah zagovarja podobne namene »Naš kovinar«, v Ljubljani »Delavski list«, »Slovenska vas«, v Zalogu pa je sredi avgusta začela izhajati »Kmečka slova«, »list podeželskega delovnega ljudstva«. Tam nameravajo tudi izdajati vsakih 14 dni male knjižice, ki bodo stale samo 50 par.

Danes se hočemo nekoliko podrobneje baviti samo z »Delavskim listom«, ki se v svojih člankih neprestano ogreva za marksistično Španijo, se bori proti »vojni in fašizmu«, za »demokracijo«, napada trockiste, socialiste, piše simpatično o sovjetski Rusiji, se ogreva za »kmečko-delavsko gibanje«, za sindikalno enotnost, za enotno delavsko stranko, za »demokracijo«, »enotno fronto«, »slovensko ljudsko fronto«, vabi katoličane, kar nas nehoti opozarja na taktiko »ponujene roke« v Franciji...

Ko v tem in njemu podobnih listih beremo o enotni fronti, ljudski fronti, demokratični fronti, fašistični nevarnosti in podobno, se vprašujemo, kaj prav za prav ti pojmi pomenijo, odhod prihajajo, kdo jih uporablja, v čigav prid naj se uresničuje. Če hočemo povedati vso resnico — in to moramo — potem moramo po vestnem preiskovanju in primerjanju gesel in pisanja recimo »Delavskega lista« z začudenjem priznati, da hote ali nehoti razširja podobna gesla in podobne misli, kot jih beremo n. pr. v ilegalnem, v tujini tiskanem »Proleteru«, ki velja za organ prav tako ilegalne komunistične stranke Jugoslavije. Navesti hočemo nekaj citatov iz obeh listov, da nam ne bo kdo očital: krivični ste.

Enotna fronta — Ljudska fronta

»Proleter« (februar, 1937) na str. 17. pravi (v hrvaščini): »Komunistična stranka Jugoslavije se ne bo nehala obračati na voditelje vseh demokratičnih strank in organizacij naše zemlje, na vse sloje delovnega ljudstva, na vse narode Jugoslavije: Osnujmo ljudsko fronto, osnujmo jo popolnoma, osnujmo jo takoj, in zmagaja gotovo!«

»Upostavitev enotnosti delavskega razreda je največje važnosti. Na temelju velikih štrajkovnih pokretov v zadnjem času pozivamo, naj se nadaljuje z vztrajnim delom na ustvarjanju akcijskega in sindikalnega edinstva... Ustvarjanje enotne fronte bo velik podvig za celotni pokret ljudske fronte... (Ibid. str. 11.) »Ljudska fronta mora biti ustvarjena — ona bo ustvarjena« (Ibid. str. 12.) »Proleter« 1937, št. 9. pravi v članku »Ko-

munistična stranka Slovenije in slovenski prostovoljci v Španiji« med drugim (v slovenščini): »Mi, slovenski komunisti, kakor vsi komunisti v Španiji, ne izvajamo tukaj nikake komunistične politike. Na bojnem polju in na vsakem drugem mestu se smatramo izključno za vojake španske ljudske fronte in stojimo danes brezpogojno za njeno politiko... Toda to nikakor ne pomeni in ne sme pomeniti, da smo mi prenehali biti komunisti, niti da smo pozabili na svoje stranke. Narobe, mi smo ravno kot dobri komunisti zvesti bojevniki ljudske fronte...« itd.

»Proleter«, 1937, št. 2, str. 2 (v hrvaščini): »... komunisti ponujajo bratsko roko za sporazum vsem demokratičnim strankam in grupacijam. Težave, nerazumevanje položaja in nalog od strani demokratičnih strank, pa tudi njihovo odklanjanje, da osnujejo narodno fronto, ne bo omajalo niti oslabilo delavnost komunistov v korist in pravcu narodne fronte. Mnogi se pri nas boje izraza »narodna fronta«. Ni važno, kako se bo pri nas narodna fronta imenovala: ljudska fronta ali zveza demokracije ali demokratični tabor ali temu podobno. Važno je, da se vse demokratične sile združijo...« »Od komunistov se zahteva, da se v borbi za rešitev narodov Jugoslavije od notranjega in zunanega fašizma pokažejo itd...«

Da hoče »Proleter« ustanovitev »enotne« in »ljudske« fronte, smo spredaj že brali. »Delavski list« št. 6, str. 2. pravi: »Enotna fronta je združitev delavstva...« Med tem, ko je enotna fronta delavska, je ljudska fronta združitev vsega delovnega ljudstva... »Ljudska fronta pri nas bi bila le tista zveza, v kateri bi bila: enoten proletarijat, skupine kmetško-delavskega gibanja (tudi »Slovenska vas«) in slovenska ljudska stranka. Brez SLS ni slovenske ljudske fronte, to si moramo zapomniti.« V polemiki z »Delavsko politiko« pravi »Del. list« v isti številki: »Ali smo za takojšnjo rešitev sporov v našem gibanju? Ali smo za enotno fronto s krščansko-socialističnim in narodno-socialističnim delavstvom? Ali smo za enotno stranko vsega delavstva? Ali smo za sodelovanje z vsemi demokratičnimi skupinami v Sloveniji in Jugoslaviji. Ali hočemo pri nas doma ustvariti ljudsko fronto?« »Del. list« št. 7, str. 2. (Delavska stranka je res potrebna): »Kako bomo ustvarili ljudsko fronto, če se ne bomo sami organizirali v svojo delavsko stranko... Zelo potrebno bi bilo, če bi bila delavska stranka že od začetka enotna, t. j. če bi bili zastopani v njej socialisti, krščanski socialisti, narodni socialisti in delavska levica...«

Tudi sporazum med Združeno opozicijo naj bi se izvršil v duhu ljudske fronte po »Del. listu«. Saj piše v članku »Sporazum« (št. 8, str. 1.) med drugim: »Mi smo že ves čas pisali o potrebi združevanja demokratičnih sil na temelju boja za narodno enakopravnost, svobodo, kruh in mir. Govorili smo o nevarnosti

fašističnega državnega reda in o potrebi enotnega boja delavskega razreda v zvezi z vsemi demokratičnimi silami proti fašizmu... Slovenski, narodi morajo preko vseh svojih demokratičnih gibanj in voditeljev sodelovati pri sporazumu. Predvsem velja to za slovensko, demokratično, katoliško gibanje, v katerem se vrše precejšnja prerivanja v zadnjem času. (Podčrtali mi.)

»Del. list« št. 8, str. 2, v članku: Pripravimo pot strokovni enotnosti, beremo: »Marsikje se sliši: s farskimi nič skupnega, s steničarji, moskovci itd. ni kompromisa, s social-patrioti se ne da nič delati itd. Zagovorniki enotnosti morajo rušiti plotove med temi tabori, posebno med socijaldemokrati in levimi delavci in funkcionarji. Staro sovraštvo mora izginiti in zagovornik enotnosti mora v vsakem delavcu in v vsakem funkcionarju videti človeka, ki ga je treba in se ga da pridobiti za enotno fronto...« (podčrtali mi)... »Enotnost slov. delavstva se bo sklepala... pa tudi v vrhovih med Sedejem, Zumrom, Traterjem, Jakominom, Juvanom, Arkom in Leskošekom itd.«

Taktika ponujene roke

»Delavski list«, z dne 17. julija 1937, št. 3. v članku »Slovenski delavec o Ljudski fronti« (Dopis iz Francije): »Posebno poglavje pri združevanju vsega ljudstva tvorijo katoličani. Prvotno nezaupanje, ki je bilo umetno ustvarjeno od strani fašističnega tiska, vedno bolj izginja. Reakcionarni elementi med katoličani so tudi podpihovali svoje pristaše proti sodelovanju z rdečimi. Toda nihče ne žali vere, duhovniki svobodno berejo mašo in hodijo med ljudstvo kakor prej, na drugi strani pa katoliški delavci prav tako uživajo sadove socialnih zakonov. Vse to je mnogim katoličanom, posebno pa katolišsemu delavstvu odprlo oči. Tudi mnogi duhovniki že simpatizirajo z vlado ljudske fronte. Na drugi strani pa je izginito nezaupanje, ki so ga imeli nekateri delavski voditelji nasproti katoličanom. Tako je s. Blum februarja t. l. izjavil nekemu dominikanskemu patru: »Uverjen sem, da je sodelovanje med francoskimi katoličani in vlado ljudske fronte mogoče.« (list »Sept.«, ki je to izjavo prinesel, je moral prenehati. Prav v zadnjem času vodijo francoski katoličani veliko borbo proti ljudski fronti, ki so jo spravili na površje komunisti. Op. ur.)

»Te besede naj bi si tudi pri Vas v Sloveniji zapomnili vsi oni, ki ovirajo skupnost delavstva, da ni mogoče sodelovanje s katoliškimi množicami v Sloveniji.« To je tipična politika ponujene roke, ki jo na hinavski način v Franciji vodijo komunisti in »Del. list« gotovo ni prinesel to pismo zato, da bi tako ne delali tudi v Sloveniji. Drugače si tega ne moremo razlagati.

Uprava sporoča:

Imamo več popolnih vezanih lanskih letnikov »Straže«. -- Cena 1 izvodu 32 dinarjev

»Katoliške mase vstajajo proti fašizmu in vojni. Naša dolžnost je, ponujati jim roko in pomagati jim priti na pot enotne borbe proti skupnemu sovražniku vsega človeštva. (»Proleter«, decembra 1936, št. 4.)

»Kdaj je »Delavski list« poveljeval klerofašizmu? Ali ni vedno zastopal, da je treba skleniti zvezo s katoliškimi demokratičnimi kmeti in mestnimi srednjimi sloji proti fašizmu vseh barv« (»Delavski list«, št. 4, str. 3.)

»Na enotno krščansko fronto glede Španije pozivajo nekateri škofje in med njimi tudi »Slovenec«... Vsi delovni ljudje, katoličani in marksisti spadajo v drugačno fronto, v ljudsko fronto demokracije in miru« (»Del. list«, št. 5.)

Kmetško-delavsko gibanje

»Mi smo prijatelji kmetško-delavskega gibanja... Toda pri tem se moramo ozreti predvsem na ona gibanja, ki predstavljajo množice demokrat. slovenskega ljudstva. Predvsem se torej moramo obrniti na množice SLS in JRZ, na njihove voditelje, ki so ostali zvesti ali se vrnili k demokraciji in slovenstvu, z njimi ustvariti tesne zveze in jih pridobiti za sodelovanje (D. l. 5, »Zakaj ravno z dr. Pucom.«)

»Danes, ko je bolj ko kdaj potrebna enotnost slov. demokratičnega ljudstva, ko se je pokazala žgoča nujnost razširitve kmečko-delavskega gibanja, da bi bil slovenski narod sposoben nele odbiti fašistično nevarnost... itd. (»Proleter«, 1937, št. 9, str. 5.)

To je samo nekaj citatov. Slo nam je za to, da pokažemo podobnost med nekaterimi gesli in mislimi, ki jih najdemo v »Proleteru« in v »Delavskem listu«, kot ljudsko, enotno fronto, demokratično fronto, borbo proti vojni in fašizmu itd. Ne moremo trditi, da je »Delavski list« komunistično glasilo, trdimo pa, da so gesla, ki jih zagovarja in širi v skladu z gesli in mislimi, ki jih širi komunizem. To smo s primerjavo citatov tudi dokazali. Čudimo se, kako more »Delavski list« take stvari prinášati.

Državna sovjetska založba »Antigis« bo izdala v več evropskih jezikih futuristični roman: »Rusija brez cerkva in vere«, ki ga pravkar končuje komunistični pisatelj in brezbožnik Pojarkov.

Komunist. omrežja na Kitajskem

Ako ne poznamo izžarjevanj sovjetske Rusije po vsej vzhodni Aziji, ne bomo nikoli prav razumeli velikih političnih dogodkov, ki se tamkaj prav v sedanjem trenutku odigravajo. Saj celo lahko trdimo, da predstavljajo poglobljeno gonilno silo tamkajšnjih političnih dogajanj. Toda, če hočemo govoriti o Kitajski in o komunističnem vplivu, ki mu je izpostavljena, ne smemo pozabiti dveh stvari:

1. Kitajska ni nikakršna dežela. Kitajska je kontinent, kjer manjkajo večidel vse moderne medsebojne zveze posameznih pokrajin, ki so vsaka vsaj tako velike kot so največje evropske države. Osrednja kitajska vlada torej v nobenem trenutku ne more reči, kako daleč prav za prav sega njen vpliv in si nikoli ni v svesti, da bodo njena povelja segla dalje, kakor sega njena dejanska oblast, to je po obrežju Jangčekjanga. Mnenje osrednje vlade o komunistični nevarnosti torej ni merodajno, kakor tudi njene ukrepi niso odločilni za vse ozemlje.

2. Kitajec po svoji miselnosti nacionalizma v našem pomenu besede ne pozna. On je zvest svoji družini, svojemu ozjemu rodu in kvečjemu še ozjemu naselju. Velikih nacionalnih zahtev ne pozna in zaradi tega tudi nima poslušnosti za nevarnosti, ki mu kot narodu pretijo. S to svojo miselnostjo je slepo izpostavljen vsakemu vplivu, ki ga presoja edinole s stališča svoje družine in svojih osebnih koristi. Če razni državni in pokrajinski voditelji govorijo o nacionalnem navdušenju, je to beseda, ki jo je treba meriti s kitajskim merilom in ceniti po kitajski vrednosti.

S teh dveh predpostavk je treba motriti položaj na Kitajskem v zvezi s komunistično nevarnostjo, ki to veliko deželo, ta brezmejni kontinent zalezuje in ga tudi osvaja. Stališče Kitajske kot celote napram komunizmu odnosno sovjetski Rusiji, ki ga širi, je potemtakem raznoliko. Enotnega stališča v tem ali onem smislu ni. Ko je na Kitajskem vladal Sun-Yat-Sen, je bil moskovski vpliv izredno velik in prodoren in sta Borodin ter takratni general Galen, ki se danes piše maršal Blücher, imela lahko nalogo, da širita sovjetski vpliv po mili volji. Ko je dobil v roke oblast maršal Čankajšek, se je položaj spremenil na škodo Rusije. Čankajškove armade so pogonale komunistične armade iz Fukjuna in Kjangsija gor proti severu, v pokrajine Šensi in Kansu, kjer so se naselile in do danes ostale. Le iz zunanje Mongolije in iz kitajskega Turkeстана (pokrajina Sinkjang) jih ni bilo mogoče več pregnati in je sovjetska nadoblast tamkaj ostala trajna in trajno tudi izhodišče za vso nadaljnjo komunistično propagando v notranjost Kitaja. Čankajškova vlada se je z veliko odločnostjo postavila na protikomunistično stališče, kar izhaja iz pogojev, ki jih je vlada v Nankingu stavila severnim komunističnim armadam (letos v februarju) za njihov prestop v redno kitajsko vojsko. Zahtevala je med drugim razpust vseh komunističnih oddelkov, razpust kitajske sovjetske republike (torej je takšna do današnjih dni obstajala), ukinitve vsake komunistične propagande in širjenja razrednega boja. Značilno je, da rdeče armade sprva teh pogojev niso sprejele in da je razpolaga SSSR z okrog 140.000 mož redne in 400.000 mož rezervne vojske, ki pa je zaradi razmer danes že v celoti v službi nankinške vlade. Vladi v Nankingu smemo priznati, da je vsaj poskusila biti protikomunistična in ji je isto priznanje dal nedavno tudi japonski general Kavabe, isti, ki je zavzel Peiping, ko je rekel, da »se je nankinška vlada pošteno trudila, da bi komunizem iztrebila, a da so jo ovirali profesorji in dijaki, ki so rajši rdeči kakor pa Japoncem prijazni.«

A navzlic temu, navidezno strogo protikomunističnem stališču Čankajškove vlade vemo na primer, da je bival Čankajšov sin iz prvega zakona do meseca majnika letošnjega leta v

Moskvi in da so njegov povratek slavili vsi, protikomunistično usmerjeni kot prelom med Kitajsko in sovjetsko Rusijo, komunisti pa kot znamenje trajnega tesnega sodelovanja! Zanimivo je tudi, da še danes sedijo na vodilnih mestih v Nankingu ljudje, ki so še nedavno stali v komunističnem taboru in vzdržujejo redne stike z moskovsko vlado. Tako na primer znani Sun-Fo, Sun-Yat-Senov sin, ki je predsednik najvišjega državnega zakonodajnega sveta. Njegova mati pa živi še danes v Moskvi, »skregana« z nankinško vlado. Sun-Fo je bil preje prometni minister in se je ob priliki borb za ustanovitev komunistične države v Kantonu pridružil komunistom, ko pa je bil upor zadušjen, je prišel na sedanje, še mnogo bolj vplivno mesto... Se večje začudenje mora vzbuditi, da zloglasni Maocetung, ki je še vedno predsednik kitajskih svetov, in prosluli komunistični general Čovenlaj na povabilo maršala Čankajške predavata na višji vojaški šoli v Kulingu o »politični in vojaški vzgoji častnikov in državnih uradnikov«. In vendar je svoje dni nankinška vlada razpisala nagrado 80.000 kitajskih dolarjev na glavo Čovenlajev!

Končno tudi ne smemo pozabiti, da se je nankinška vlada že marca meseca 1937 začela pogajati s sovjetsko Rusijo za nenapadno pogodbo, ki je bila proti koncu septembra tudi objavljena in da se sedaj ista vlada pogaja zopet s sovjetskim poslanikom Bogomolovom za

sklenitev politične in vojaške zveze med Kitajsko in sovjetsko Rusijo.

To so nesoglasja, ki jih je treba podčrtati, pri tem pa ne pozabiti, da je osnovna poteza kitajskega značaja — kompromis. Kitajec nikoli mostov ne podira. Prijatelj ne pomeni celega prijatelja, sovražnik pa ne celega sovražnika.

Ako vemo, da ima sovjetska komunistična propaganda pred seboj ogromen kitajski kontinent, kjer se nobena osrednja vlada ne more uveljaviti, da ima pred seboj stotine milijonov ljudi, ki nacionalizma ne poznajo in jim je skrb zase in za svojo družino najvišja briga, in končno, da sme računati s kompromisarskim značajem kitajske duše, potem si lahko predstavljamo, da na eni strani komunizem na Kitajskem še dolgo ni in ne bo iztrebljen, na drugi strani pa, da ima sovjetska Rusija skoraj neizčrpane možnosti, da politično in duhovno zaseda kitajsko ozemlje.

Če Kitajska v svoji ogromni celoti komunistične nevarnosti ni spoznala, jo je spoznala Japonska. General Kavabe, ki smo ga zgoraj omenili, je to razodel v zelo jasni izjavi, ki jo je dal Nemcu Kiderlenu v Peipingu avgusta meseca: »Velika, neodvisna, azijsko usmerjena Kitajska lahko mirno živi ob Japonski, kajti obe državi se nahajata na isti ravni. Toda čim bolj tesne postajajo zveze Kitajske s sovjetsko Rusijo, tem bolj nevaren postaja tudi položaj Japonske. Japonska ne sme in ne bo trpela, da bi nasproti njenemu otočju na azijski celini vzrasel kakšen boljševiški imperij. Ona bo vsakemu takšnemu razvoju z vsemi silami nasprotovala!«

Germania, quo vadis?

Če človek prebira nemško časopisje, opazi, da so vsaj oni Nemci, ki imajo zdaj monopol na državotvornost, v stalnem deliriju neke nacionalne vzhičenosti: kongres v Nürnbergu, obisk Mussolinija, morda še Hitlerjev obisk v Rimu itd.

Nas zanima duhovna usmerjenost nove Nemčije. Da so v Nemčiji krasne ceste, veliki stadioni, tovarne: vse to radi verjamemo in se moramo učiti od njih. Vsekakor pospravijo Nemci, če pridejo od svojih »Reichsautobahnen« čez Jezersko ali Ljubelj na naše ceste, takoj svoje avtomobile in jih postavijo ali v garažo ali pa jih pošljejo po železnici domov.

Drugo pa je duhovna usmerjenost Nemčije. Dne 8. septembra je Hitler poklonil prvo nacionalno nagrado za umetnost in znanost Alfredu Rosenbergu, ki mu je zaupana naloga, da usmerja vso duhovno in svetovno nazorno vzgojo stranke. Isti Alf. Rosenberg je v govoru 9. sept. izvajal: Nacionalni socialisti so od vsega začetka spoznali, da mora biti njihov svetovni nazor popolnoma nov. Moderna demokracija je brez vsake moči proti boljševizmu kakor kunec pred kačo klopotajo. Boljševizem je kakor kuga, ki širi svoje bacile povsod, kjer ni odporne sile v državi. Proti krvavemu razsulu boljševizma se dviga bolj in bolj nacionalni socializem kot edina obramba.

Rim je odpravil nekdanjo orientalsko kugo, ki se je vgnezdila v Kartagi, a biološko se Rimljani niso mogli več popolnoma očistiti te orientalske kuge. Nacionalni socializem v Nemčiji je tudi to orientalsko kugo zatl, pa še več: hoče tudi biološko nemško kri ohraniti čisto. Judje so v Rusiji 5 milijonov Rusov uničili s prisilnim delom v koncentracijskih taboriščih, in nameravajo napraviti iz vse Evrope eno samo klanico. Cerkve pa niso mogle zdramiti narodov k osvobodilni borbi proti brezbožnemu boljševizmu. Nekateri vodilni možje krščanstva najdejo v boljševizmu celo krščanske ideje. Saj te duhovne sile preteklosti bolj preganjajo nacionalni socializem kot boljševizem, ker ne marajo države, ki bi ime-

la svoj lasten svetovni nazor, ker s tem izgubljajo svoj položaj v tej državi. Ljudstvu, ki je bilo razdrto in brezversko, je dal nacionalni socializem spet vero v sebe in s tem smisel za delo na tej zemlji.

Nova velika sila je, ki prepaja naš narod in krščanske veroizpovedi hočejo ta novi smisel življenjskega udejstvovanja spet izvtoliti. Zato nacionalni socializem ne more zaupati vzgoje nemškega naroda onim, ki so se v borbi proti kaosu izkazali nesposobne.

»Osservatore Romano« je dne 15. septembra ugotovil, da gre v Nemčiji odkriti in tajni boj proti Cerkev in njenim, v konkordatu zajamčenim pravicam dalje.

Saj je prav nürnbergski kongres pokazal, da prodira poganški duh bolj in bolj v narodno socialistično gibanje in da voditelji to napredovanje pospešujejo. Saj je Rosenbergov nauk postal temelj vzgoje vseh učiteljev in je našel pot v vse državne šole.

Odkrivanje z narodno nagrado je Rosenberg dobil kot kronan prerok nove Nemčije z nedvoumnim poudarkom, da vsa državna uprava soglaša z Rosenbergovimi nauki.

Tako je Rosenbergova izjava pač podrla vse pogoje za pravo versko pomirjenje, ki ga je Sv. Stolica vedno iskreno želela.

Ob koncu izraža »Osservatore Romano« bojazen, da bo seme sovraštva in zaničevanja vsake zares svete stvari tudi v Nemčiji rodilo sadove, pred katerimi mora biti strah vsakega iskrenega prijatelja nemškega naroda.

Bati se je torej »španskih in meksikanskih« dni v Nemčiji.

V okrožnici o rožnem vencu papež Pij XI. pravi: »Nekateri hočejo predvsem državno oblast dvigniti in njeno avtoriteto krepiti kot edino pravo obrambo proti komunizmu, a zaničujejo luč evangeljske modrosti in obnavljajo znova zmote pogotov in njihove življenjske navade.«

Besede Rima so jasne! Germania, quo vadis?

Tako je komunizem spremenil vso vzhodno in srednjo Azijo v velikansko bojišče, na katerem bodo stotine milijonov nedolžnih plačevalce račune za prijateljstvo, ki ga je svoje dni sklenil prerok Sun-Yat-Sen s krvoločkom Ljeninom.

Delna boljševizacija velike Kitajske je torej dejstvo. S tem pa seveda postopanje Japonske ni opravičeno! Brez napovedi vojne je vkorakala v kitajsko ozemlje, obsipala kitajska mesta z bombami itd. Namesto pravice je stopila tu surova sila in vojaška premoč. Japonska bi si morala izbrati drugo pot.

Katoliška akcija

2. Prvi dokument Pija XI.

Prva okrožnica, ki jo je izdal papež Pij XI., se začne z besedama »Ubi Arcano«; izdana je bila 23. decembra 1922. V njej razvija papež program za svoje delo. V prvem delu okrožnice popisuje žalostno versko in нравno stanje v svetu, v drugem analizira vzroke, ki so povzročili to stanje in v tretjem nakaže pota in sredstva za novo pokristjanjenje sveta. V tretjem delu omenja papež tudi Katoliško akcijo, in sicer ne le mimogrede, marveč razvije v kratkih besedah ves njen program. Takole piše:

»Spoznavamo, da se sveti apostolski duh vedno bolj širi, to je tisto vedno bolj vneto prizadevanje vernikov, da najprej z vztrajno molitvijo in z zglednim življenjem, potem z dobro besedo in plodonosnim tiskom ter drugimi deli in sredstvi krščanske ljubezni pripomorejo do tega, da se v srcih posameznih ljudi, pa tudi v družini in javni družbi vrne najprej dolžna ljubezna, češčenje in gospodstvo božjemu Srcu Kristusa Kralja.

Temu velja prav tako sveti boj za oltar in ognjišče, ki ga je treba začeti in bojevati na celi črti za božje in naravne pravice verske in domače družbe, torej za Cerkev, za družino in vzgojo otrok.

Končno spada sem obseg organizacij, ustanov in podjetij, ki gredo pod ime Katoliške akcije, ki je Nam tako draga. Njo so naši najbližji predhodniki s toliko skrbjo in tako modro ustanovili, jo s tolikimi in tako sijajnimi dokumenti vzdrževali, vodili in urejali, da bi se v različnih socialnih okoliščinah, ki se hitro in neprestano spreminjajo, vzgajali vedno popolnejši kristjani in s tem vedno popolnejši državljani in da bi se njihova vest v odločilni meri krščansko oblikovala, tako da bi vsak čas, v vsakem položaju bodisi zasebnega ali javnega življenja znali najti ali vsaj hoteti in aplicirati krščansko rešitev različnih problemov, ki se pojavijo v tem ali onem življenjskem položaju.

Vse te oblike in ustanove, ki jim posvečamo Svojo pažnjo in skrb od prvih dni Svojega pontifikata, morajo ne le ostati, marveč se tudi okrepiti in vedno bolj razviti.

Vernike opomnite (namreč škofje), da bodo šele tedaj popolnoma vredni imenovati se »izvoljen rod, kraljevsko duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo« (1. Pet. 2, 9), ko si bodo pod vodstvom svojih škofov in duhovnikov prizadevali, širiti doma in v javnosti spoznanje o Kristusu in utrvjati ljubezno do Njega.

Tedaj šele bodo z nami in s Kristusom najtesneje združeni in bodo postali kar najbolj zaslužni za medsebojni mir med ljudmi, ko bodo z vnetim prizadevanjem širili in ohranjali Kristusovo kraljestvo.

To je namreč neka resnična enakost pravic, ki živi in cvete v Kristusovem kraljestvu, da se vsi odlikujejo po istem plemstvu in krasijo z isto dragoceno Kristusovo krvjo.

Te programatične misli je nato papež Pij XI. v svojih naslednjih dokumentih vedno bolj razvijal, zlasti glede na organizacijo sodelovanja laikata s hierarhijo pri apostolatu Cerkve. Če iz navedenega prvega papeževega dokumenta pa sledi, da je to sodelovanje nujno potrebno, da je dolžnost laikov in da je edino sredstvo za zopetno pokristjanjenje sveta.

SLOVENŠČINA NA KOROSKEM

O slovenščina, ti jezik vseh jezikov, ti sladka mešanica polumočnega narečja in rezkih krikov kraljevo jeznih orlov, ki se za plen borijo nad prepadom, ti gibčni veter donjavih blagolasi, ti čista jasnost, bolj čista od jutranje prozornosti neba, ti žlahtni sok, sladki in opojen kot staro vino, tu si bila kakor nebojgljeno dete, ki je zamenjalo za prožnost lastnih nog okornost tujih bergelj! (Izidor Cankar: Obiski.)

Po 10. oktobru

Ti moj nemški gospodar, zakaj me preganjaš? Ali nisem miren in tih, samo doma v svojem jeziku govorim, potisnil si me že čisto ob stene Karavank. Kaj mi še hočeš?

Redno ti davke plačujem, tlako ti delam. Heimatbund tudi vzdržujem, Heimatbund, ki ima nalogo, da me uniči. Kaj hočeš še od mene?

Sole vzdržujem, šole, ki so ponemčevalnice, ki mojega jezika ne poznajo.

Strup kupujem, ki mi ga vlijaš v telo. Toda saj delam, kakor želiš, ali pusti me živeti dokler mi je Bog življenje dal.

10. oktober naj proslavljam? Kako naj se veselim, ko pa mi dušo razjeda bol. Ali hočeš, da mi na dan moje smrtne obsodbe počti srce?

Ne morem. Poglej me, ves sem ubog in zapuščen, berač brez pravic, do nagega si me sekkel, mi usta zavezal in z visoko ograjo obdal. Kdo ve za mojo bol, kdo vidi krivico?

Nikdar ne bomo pustili, da bi se z vitalnim delom našega naroda tako pasje postopalo. Jugoslavija, da vsa Jugoslavija se mora za Slovence na Koroskem zavzeti. Vest sveta pa že mora enkrat spoznati kaj je krivica. Za 10. oktober je pozvala Slovenska dijaška zveza vsa kulturna in etanovska društva, da bi obsodila krivice, ki se našem narodu godé. Hotela je veliko manifestacijo na Kongresnem trgu, pa nazadnje to ni bilo mogoče. V Avstriji pa so bile burne manifestacije ob obletnici še podpirane. Skrbimo vsi pa na drug način, da bo ves svet zvedel, kako Avstrija tepta mednarodne pogodbe in kako je požrla besedo, ki jo je bila slovesno izrekla, da bo spoštovala pravice slovenske manjšine.

Krščanska svoboda

Naše stoletje oznanjajo za stoletje neomejene svobode. Toda, kakšni sužnji smo postali! Svobodo je oznanjal liberalizem. Pa je postal sramotilec prave svobode. Svobodo oznanja socializem in se utaplja v krvavem nasilju. Svobodo za nemški narod — je zaklinal množicam Hitler. Danes je tretje cesarstvo cesarstvo prisilnega jopiča.

Krščanstvo nam je prineslo pravo svobodo. Zgodbe mučencev nam pripovedujejo: Kristjana Evelpista, ki je služil cesarju, so privedli pred rimskega pretorja. Vprašal ga je: »Kdo si ti?« »Cesarjev suženj sem, kot kristjan pa sem dobil od Kristusa svobodo.«

Da, razočarani svet bo še spoznal: samo kristjan je resnično svoboden, svoboden tako, da ga ne ukloni niti smrt. Cerkev je tudi najrevnejšemu, ki ječi v verigah razkristjanjenega gospodarstva, ohranila duhovno in duševno svobodo, ki bo našla rešilno pot iz materialističnega močvirja. (Prosto po: Die Schildwache. XXVI. 1.)

Pridobivajte nam novi naročnikov!

Dnevno povelje: Dol s fašizmom!

Danes je moderno vpiti »dol s fašizmom!« Moderno pa je danes to, kar diktira »javno mnenje« oziroma to, kar je »javnemu mnenju« diktirano. »Javno mnenje« v Evropi po razdejanju katoliške realnosti v kulturi in civilizaciji ter v vsem družbenem ustroju ni več katoliško. Zato imamo dovolj tehtnih razlogov, da dvomimo v pravilnost in upravičenost gesel, ki jih bruha »javno mnenje« oziroma, ki so vanj vržena, torej v našem obdobju v pravilnost in upravičenost »protifašistične« razbesnelosti. Po vseh znakih in praktičnih aplikacijah, ki smo jih dosedaj že imeli priložnost dovolj videti, je dognano, da laična javnost pod »fašizmom« razume večkrat stremljenje po vrnitvi k pravemu pojmovanju življenja, svobode, kulture, urejenosti, odnosov med narodi in miru. Ako naj torej »fašizem« pomeni oni moderni pojav, ki hoče, da se po edino možni poti avtoritete v razdejani in do nedoumljivosti demoralizirani atmosferi laičnega kulturnega in javnega življenja sploh zopet vpostavi pravo naravno zapovrstje vrednot, ki ga je porušil stoletni javni, neosebni kulturni in

socialni odpad od Boga in Cerkve, — potem pomilujemo one katoličane, ki so, za ljubljene v stoletno laično kulturo, civilizacijo in demokracijo, kot že večkrat, ponovno zaplaval za »javnim mnenjem«, ki mu krepko sledijo s posnemanjem in poiavljanjem njegovega dnevnega povelja: Dol s fašizmom — živela demokracija! Ali na najotipljivejši praktični primer zaobjrnjeno: Dol nacionalna Španija — živio rdeči Madrid!

Ako gre za takò pojmovano dilemo, jo mi brez strahu in sramu zavrtimo: Dol z demokracijo — živio fašizem! In na živem primeru: Dol z Madridom — živio Španija!

Dimitrov, prerok sovjetov, je dal komunističnemu svetu vseh dežel geslo: Ljudska fronta proti fašizmu. »Dol s fašizmom« je torej v tej obliki tipična sovjetska parola.

Ako pa fašizem pomeni zgolj oboževanje totalitarne države in raznih voditeljev, potem spada v to kategorijo predvsem boljševizem, poleg njega pa še nacionalni socializem, potem velja tudi za nas »Dol s fašizmom«.

Mednarodna morala

Po svetovni vojni so se Združene države Amerike umaknile iz Društva narodov in so začele povdarjati strogo nevtralnost in načelo nevmešavanja v neameriške zadeve.

Zdaj se zdi, da se Roosevelt nekoliko presmerja. Že državni tajnik Cordell Hall je izjavil v svoji spomenici, naslovljeni v juliju na narode: »Nikjer na svetu ne more biti vojne, ki bi ne zadevala tudi interesov, pravic in obveznosti Združenih držav.«

Kljub miroljubnosti in zvestobi do sklenjenih pogodb povdarja torej Amerika vzajemnost mednarodnih interesov.

Roosevelt je storil korak naprej: V svojem govoru v Čikagu je zavzel odločno stališče proti vsakršnemu ogrožanju teh interesov. Ostro biča sedanjí režim strahovanja in mednarodne protizakonitosti, ki se mu zdi vedno bolj grozeč. Zato se ameriška politika spet zavzema za intervencijo.

Klice mednarodnega nerada so nena-pove dane vojne, poboji civilnega prebivalstva, poseg v notranje spore drugih držav, morsko gusarstvo itd. Vse to pa izvira iz pohlepa po oblasti in nadmoči, ki nima ozira na pravičnost in človečnost.

Proti tem nevarnostim se morajo narodi zavarovati, ker »je v modernem svetu vzajemnost vseh, odnošajev tako tesna, da se noben narod ne more popolnoma osamosvojiti v ekonomskem in političnem oziru od drugih narodov...« Treba je vrniti zakonom veljavnost in preprečiti kršenje pogodb. — Glavna točka Rooseveltovih izvajanj je torej: obnove mednarodne morale, ki spoštuje pogodbe in svobodo narodov. Prav to načelo je podudiral l. 1917 papež Benedikt XV.

Roosevelt pravi, da je treba podvzeti vse korake, da se ohrani mir in da se oni, ki hočejo vojne, odvrnejo od tega. S tem je Roosevelt podčrtal večno veljavnost moralnih zakonov, svetost dane besede, nedotakljivost tuje lastnine. Prevzgoja v tem smislu je narodom potrebna.

Po neki londonski statistiki je na svetu približno 6 milijonov slepcev.

V prvem polletju 1937 cenijo izgubo na delavskih mezdah v USA zaradi stavk na približno 90 milijonov dolarjev.

V Franciji opažajo močna prizadevanja cerkvi nasprotnih krogov, da se uvede civilni pokop. Cerkev naj bi bil pokopan samo tisti, kdor to izrecno izrazi v oporoki.

Protiverski pohod v Franciji

Protiverska propaganda »Zveze proletarskih brezbožnikov Francije« (to je francoska sekcija proletarske svobodomiselne internacionale), je v zadnjih letih doživela velik razmah. V oktobru 1935 je bil v Parizu ustanovljen Protiverski inštitut, ki predstavlja organizacijski okvir za brezbožniško propagando v vsej Franciji.

Komunistični agenti spretno izrabljajo proticerkveno usmerjenost nekih slojev Francije, ki pa še ne kažejo nobenega nagnjenja h komunizmu in jih polagoma prepajajo s svetovno revolucionarnimi stremljenji Moskve.

Volk se pere

Za časa Trockijevega-Bronsteinovega bivanja v gostoljubni Mehiki je izšel v velikem mehikanskem dnevniku »La Razon« članek z naslovom: »Trocki mrzi Stalina, a je še vedno vzhičen nad marksizmom.« Članek pravi med drugim dobesedno:

»Naš gost Leon Trocki — ruski pseudonim hebrejskega gospoda Bronsteina — protestira proti krivičnosti Stalina. S tem mi soglašamo: Stalin in njegovo gospodarstvo sta sramota za človeštvo.«

Toda...

Prede je izbruhnil »družinski« prepir med Stalinom in Trockim, ali je bil tedaj v Rusiji raj? Ali tedaj, ko je vladal g. Bronstein z železno pestjo, ni bilo talcev in tožba, ali tedaj ni bilo nikakih sramotnih zločinov proti pravi, nobenega mučenja, nobenih »oficielnih« umorov? Ali se more ustanovitelj Čeke pritoževati nad GPU? Ali ni v njegovem času pod njegovo tiranijo bila prelita kri milijonov ljudi?

G. Trocki, ki je danes padel v nemilost, vidi z vso ostrino strahote, ki jih počenja proti njegovim privrzcem. Toda — ko je on stal zgoraj in so bili drugi ljudje žrtve kot sedaj njegovi prijatelji, ali je svoje grozote gledal z isto ostrino? Ali pa morda obstoja tudi posebna duševna optika, po kateri se od spodaj navzgor bolje vidi kot od zgoraj navzdol?

In če bi se vloge zamenjale in bi bil danes Trocki na Stalinovem mestu, ali bi bil on milejši, bolj človeški do svojih sovražnikov?

Toda za nas je še važnejše in pomembnejše dejstvo: Trocki mrzi Stalina, toda še vedno je navdušen za nauke marksizma. Za katastrofo v Rusiji dela odgovornega enega človeka, ne pa sistem. Škandalizira se nad birokratizmom v Rusiji; a ne uvidi, da je to le neizprosna posledica Marksovih teoretičnih predpostavljaj.

I v e r i

15. okt. t. l. začne Zveza združenih delavcev izdajati svoj list, obenem pa bo prenehala izhajati »Delavska fronta«, ki je izhajala vsako soboto v Mariboru. ZZZ šteje 3008 organiziranih članov, Mladina ZZZ v Ljubljani 312 vajencev, Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije 980 članov, Strokovna poljedelska zveza s sedežem v Murski Soboti 3700 poljedelskih delavcev. — ZZZ je samostojna organizacija, ki ni od nobene druge odvisna, hoče pa biti in ostati bistven člen slovenske skupnosti.

V Budimpešti so že pričeli z velikimi pripravami za evharistični kongres. Velike vsote so določene za izboljšanje cest, zgraditev stanovanjskih hiš in oltar za kongresno sv. daritev. Računajo, da bo samo iz drugih držav prišlo nad 100.000 ljudi.

Francoska akademija je nagradila dva književnika. Časnikar Joseph Ageorges je dobil nagrado za knjigo »Sur les chemins de Rome« (Na potih v Rim), P. Gervais Quénard pa za knjigo »Le miracle des églises noires« (Cuđež črnih cerkva).

Holandska statistika je zopet nazorno pokazala nevarnost mešanih zakonov za vero otrok. Od 72.504 otrok, ki imajo oba starša katoliška, je bilo 72.174 (99,54%) katoličanov, 92 (0,13%) protestantov in 237 (0,33%) brez veroizpovedi. Med tem pa je bilo od 7520 otrok iz mešanih zakonov 2348 (31%) katoličanov, 1585 (21%) protestantov, 12 (0,42%) židov in 3575 (73,5%) brez veroizpovedi.

»Agence D'Informations de L'Orient« poroča iz Moskve, da bodo postavili v službo brezbožniško propagando tudi gramofonske plošče. Najprej bodo izdelali plošče:

1. mednarodno brezbožniško himno; na zadnji strani kratek govor španske komunistke Dolores Ibaruri o gibanju svobodomiselstva v Španiji;

2. kantato za 20 obletnico SSSR; na zadnji strani govor Jaroslavskega: »Vera — sovražnik komunizma«;

3. internacionalo; na zadnji strani govor Dimitrova: »Cerkev — varuh fašizma.«

Dobile jih bodo samo združbe svobodomiselcev in brezbožnikov. Besedilo bodo priredili v ruskem, poljskem, nemškem, francoskem, angleškem, španskem, holdanskem, kitajskem in japonskem jeziku.

Kominterna rovari tudi proti misijonom.

Iz Moskve poročajo, da so vse komunistične stranke v misijonskih deželah dobile nalog, da vržejo vse moči na to, da uničijo vpliv misijonarjev in Cerkve. Akcijo naj vodijo damačini. Navodila obsegajo: 1. protiversko propagando in besedi, sliko in radiju; 2. ustanove naj se celice brezbožnikov za mladino domačinov; 3. sramotjenje duhovščine in družbeno onemogočanje krščenih; 4. redne shode naj vodijo pod geslom »Kristus vas ne nasiti, pač pa marksizem« v duhu materializma kot boj proti vplivom vere.

R. F. : R. F. ?

Francosko ljudstvo baje bere začetnici R. F. (= République Française) tudi République Française. Vsekakor pričajo podatki, ki nam kažejo udeležbo francoskih framazonov v vladah Francije, da je njihov vpliv izreden. L. 1934 je bilo v Doumerguevem kabinetu od 19 samo 5 framazonov, leta 1935 je imela Bouissonova vlada že 8 članov lož. Prva Sarrautjeva vlada v začetku l. 1936 je štela 12 framazonov, ljudsko frontaška vlada Leona Bluma je imela od 21 samo 4 ministre, ki niso čili člani kake lože, Chautempsova vlada pa ima celo samo 3, ki niso framazoni, in sicer Campinchi, Queuille in Chapsal. Chautemps je član lože »La République«, framazon 32. stopnje z naslovom: »Vzvišeni knez kraljevske skrivnosti.«

